پیکارپامیر
۲۰۱۵/۱۱/۲۰

وقایع افغانستان از ۲۰۰۱ تا ۲۰۱٤ میلادی

(بخش دهم)

کنفرانس بُن وپیامدهای آن تشکیل حکومت انتقالی

هنوزعملیات ِتصفیه وی علیه گروه طالبان ومقاومتهای پراگنده ازسوی آنها در نقاط ِمختلف ِافغانستان ادامه داشت که سازمان ملل با همکاری مقام های امریکایی، طرح ِتدویر ِیک کنفرانسِ "بین الافغانی" تحتِ نظارتِ سازمان ملل را اعلام نمودند .

کوفی عنان سرمنشی سازمان ملل به تأیید این طرح، حمایتش از تدویرچنین کنفرانس را اعلام نمود و حکومت ِجرمنی نیزآماده گی خودش مبنی بر پذیرایی ازاشتراک کننده گان ِ کنفرانس درآن کشور را نشان داد. دیپلوماتهای امریکایی دراین زمینه نیزداخل فعالیت شده بمنظورِساختارِیک حکومت ِمؤقت و انتقالی درکابل، تنها با چهارجناحِ معین مانند " ائتلاف شمال" به رهبری برهان الدین ربانی، " گروه روم " تحت ِرهبری محمد ظاهر شاه، "گروه قبرس" تحت ِنظر " جریر" عضو سرشناسِ حزب اسلامی گلبدین حکمتیار به شمول ِآقایان دکتر جلیل شمس و دکتر عزیزالله لودین که عمدتاً مورد حمایت جمهوری اسلامی ایران بودند و نماینده های (پشتون تبار) از پشاور پاکستان به رهبری سید حامد گیلانی که درواقع، حمایت ِحکومت ِپاکستان را با خود داشتند، به شمول انورالحق احدی و آصف محسنی تماس برقرارنمودند. یعنی امریکا درترکیب ِاین کنفرانس ِ بین الافغانی، برای تشکلات ِسیاسی مستقل، شخصیت های علمی، حقوقی و مبارزاتی مربوط به نسل روشنفکرِ آگاه ِافغانستان مقیم درداخل و خارج کشور و نماینده های واقعی مردم افغانستان که متحمل ِقربانیهای بیحساب شده بودند، ازهمان وهلهٔ اول، جایی و ارزشی قایل نشد، بلکه صرفاً ملحوظات ِتنظیمی، قومی، زبانی، محلی ووفاداری به منافع جانب ِ امریکا را مدنظرگرفت .درحالیکه این قشر ِآگاه ِجامعهٔ افغانی، چه درسالهای ماضی و چه درجریان سالهای مقاومت ِضد نیروهای اشغالگرروسی، وظیفهٔ میهنی شان برای حصول ِآزادی مجددِ افغانستان را از راه های مختلف (قلمی، سیاسی، تبلیغاتی، دیپلوماتیک و مسلحانه (انجام داده و هنوز هم آمادهٔ خدمتگزاری های وطندوستانه بودند .

نمایی ازجلسات کنفرانس (بُن) دراوایل ماه دسامبر سال2001

افغان جرمن آنلاین په درنښت تلسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

علاوه ازآن، مقام های امریکایی ازهمان وهلهٔ نخست نخواستند موضوع ِمهم وسرنوشت سازِ مربوط به تشکیل نظام ِسیاسی جدید و انتخاب ِ زعیم ِملی را بعهدهٔ خود مردم افغانستان بگذارند که حق طبیعی و قانونی آنها بود .

جلسات ِکنفرانس ِبُن به اشتراک سی نفرازنماینده های جوانب ِمختلف ِگروه های مسلح ِافغان، نمایندهٔ سازمان ملل وکشورهای امریکا، آلمان، انگلستان، هند، پاکستان وهمچنان، هیأت سه عضوی امریکا) زلمی خلیل زاد، اشرف غنی احمدزی و فاطمه ضیایی (بمثابهٔ نماینده های خاصِ ایالات متحده و یا بعنوان ِعناصر ِافغان – امریکایی با نفوذ و فعال درجریان کنفرانس ِمذکور، به تاریخ بیست ودوم ماه نوامبرسال ۲۰۰۱ میلادی دریکی ازساختمان های تاریخی درشهرکوچکِ "کونگیس وینتر" و درهوتل مجللی بنام " کاخ پیترزبورگ" آغازگردید و تا روز پنجم ماه دسامبرهمین سال ادامه پیدا کرد. ترکیب اعضای کنفرانس مذکور چنین بود :

*** ازجبهه متحد اسلامی یا " ائتلاف شمال" جمعاً 11 نفر به ریاست محمد یونس قانونی**

***ازگروه روم یا طرفداران محمد ظاهرشاه جمعاً 11 نفر به ریاست عبدالستار سیرت**

***ازگروه قبرس . . . . . جمعآ ۳ نفر به ریاست همایون جریر**

***گروه پشاور. . . . . جمعاً ۳ نفربه ریاست سیدحامد گیلا نی**

البته ازهرگروه ِمتذکره، تعداد بیشتری غرض اشتراک درکنفرانس حضوریافته بودند، ولی ازمیان همهٔ آنها، یازده نفربمثابهٔ نماینده هایی که میتوانند در کنفرانس اشتراک نموده و اظهار رأی و نظر نمایند، برگزُیده شدند .یا ازجملهٔ حدود پنجاه نفرمجموع اعضای هیأتها، تنها ۳۰ نفر آنها حقِ رای دهی و ابرازِ نظر دراین کنفرانس را یا یافتند .

درجریان کنفرانسِ نهُ روزه، بگو مگو های داغی میان نماینده گان ِجناح های نیدخل، بخصوص روی موقعیت ِسیاسی آینده، تقسیم کرسی های دولتی و وزنهٔ قومی صورت گرفت. برهان الدین ربانی که خودش را دو باره در ارگ ِجمهوری کابل جابجا کرده بود، دربرابر بخشهای مختلفی از پیشنهادها، بحث ها و فیصله های کنفرانس ِبُن، مغایر ِخواست وفیصلهٔ نماینده اش (محمد یونس قانونی(، ابراز ِمخالفت میکرد. بنابرآن، بخاطرآنکه کنفرانس زودتربه نتیجه برسد،علاوه ازلخضرابراهیمی، مقام های کشورهای انگلستان، جرمنی، روسیه ، ایران و امریکا، با توصیه های دیپلوماتیک و گاه تهدید آمیز تلاش کردند ربانی را به پذیرش فیصله های کنفرانس متقاعد سازند. همچنان، عناصرِمتنفذ ِپشتِ پرده، بالای رؤسای هیأتهای دیگرِافغانی نیزغرض ِکوتاه آمدن در تقاضا های شان و پذیرش فیصله ها فشاروارد میکردند. چنانکه برهان الدین ربانی درآن روزها اظهار نمود **" : درکنفرانس بُن، نباید راجع به حکومت آیندهٔ افغانستان تصمیم گرفته شود . . . من گفتم اگر نمایندهٔ ما در این کنفرانس تحت فشار قرار دارد، میتواند کنفرانس را ترک نماید (24) "...**

گفته شده که زلمی خلیل زاد نمایندهٔ افغان تبار ِایالات متحده، " ربانی " را ازجرمنی و از طریق تلفون تهدید نمود تا فیصله های کنفرانس بُن را پذیرفته به تسلیمدهی قدرت برای حامد کرزی آماده شود .

دریکی ازنشریه های " انترنشنل دیفلپمنت ستدیز" یا آموزشهای انکشاف بین المللی، شعبهٔ دانشگاه هلیفکس ِکانادا از قولِ خبرگزاری (پی بی اس) آمده است که **" کالین پاول وزیر امور خارجهٔ امریکا، خطاب به گردانندهٔ گانِ کنفرانس گفته بود دَرب ِکنفرانس را به روی آنها {هیأت های افغانی} ببندید و مگذارید پا را بیرون نهند، اگر آنها را { قبل از ایجاد توافق } رها نماییم، گِردآوری مجدد ِآنان مشکل خواهد بود (25) " ...**

ازمعایب ِبزرگ ِکنفرانس ِبُن(،علاوه ازآنکه دوراز دید و دخالت ملت افغانستان دایرشد، کاملاً تحت ِکنترول، حمایت و دخالت ِخارجی ها نیز جریان یافت .همچنان همانطور که گفتیم، از یکطرف کمبود بزرگ این کنفرانس، نبود ِقشرِ روشنفکر، تحصیل کرده، آگاه، ملی گرا و غیر وابستهٔ افغانستان بود و ازسوی دیگر، پایه های اساسی مطالب ِمورد ِبحث و تلاشهای اشتراک کننده ها را، متأسفانه گرایشهای تنظیمی (حزبی)، قومی و زبانی و عمدتاً تقسیم کرسی های دولتی تشکیل میداد. درحالیکه شرایط ِمتذکره، از خواست اصلی ملت افغانستان و نیاز های زمان، فاصله داشت و دارد .

گفته شد که سفیر پاکستان درآلمان که یکی از جنرالان ِسابقه دارِ شبکهٔ جاسوسی ارتش پاکستان بود، دست

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

ازمداخله درکنفرانس ِبن برنداشت. چنانکه حاجی عبدالقدیرسابق رییس شورای مشرقی را که دراین کنفرانس اشتراک داشت، با وعده و وعید هایی تحریک نمود تا موضوع مربوط به " استحقاق ِ پشتون ها " در دولت ِآیندهٔ افغانستان را جدی بگیرد و یا جلسه را ترک گوید. زیرا تدویر کنفرانس ِبنُ با آن ترکیب و برنامه یی که دایر شد، درباطن مورد پذیرش مقام های پاکستانی نبود .

بهرحال، نقش ِزلمی خلیلزاد درسمت وسودادن ِاوضاع سیاسی –اقتصادی افغانستان و بازیهای پشت ِپرده، بخصوص از اواخرسال ۲۰۰۱ میلادی به بعد، آشکارا و مؤثربود .

قبل ازآنکه فیصله های نهایی کنفرانس ِبنُ را درج ِاین صفحه نماییم، اسمای نماینده های اشتراک کننده در کنفرانس را قرار آتی متذکرمیشوم :

<u>ازجبههٔ متحد اسلامی ضد طالبان:</u>

محمد یونس قانونی (ازرهبران شورای نظار و بعداً وزیرامورداخله و رییس پارلمان(
خانم آمنه افضلی
حاجی عبدالقدیر) بعداً وزیر شهرسازی و باز مقتول درشهر کابل(
سید حسین انوری) بعداً والی هرات و(...
مصطفی کاظمی) بعداً وزیر تجارت و باز مقتول در بغلان(
میرویس صادق
عارف نوروزی
محمد ناطقی) بعداً سفیر در لیبی(
عباس کریمی
داکترهاشم فهیمی
عبدالله

<u>از جریان قبرس:</u>

همایون جریر (ازحزب اسلامی گلبدین)
داکترجلیل شمس
داکترعزیزالله لودین (بعداً رییس ادارهٔ مبارزه با فساد اداری)

<u>ازجریان روم (طرفداران محمد ظاهرشاه (</u>عبدالستار سیرت)

داکتر زلمی رسول) بعداً وزیر صحت عامه و امورخارجه
(عزیزالله واصفی
سیما ولی
هدایت الله امین ارسلا
محمد اسحاق نادری
محمد امین فرهنگ) بعداً وزیر تجارت
مصطفی ظاهر (بعداً رییس ادارهٔ محیط زیست)
رنا منصوری
پاچاخان جدران
عبدالرحیم وردک(بعداً وزیر دفاع)

<u>ازجریان پشاور:</u>

انورالحق احدی (بعداً وزیر مالیه و تجارت)
سید حامد گیلانی
حفیظ الله محسنی

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

باید متذکرشد که مجموع اعضای هیأتِ جبههٔ متحد که ازکابل رهسپارآلمان شده بودند، بالغ بربیست وشش نفرمی شدند. مجموع اعضای هیأت گروه روم نزُده نفربود و ازگروه پشاور هفت نفر و همچنان ازگروه قبرس ده نفربودند که ازجملهٔ همهٔ آنها، همان تعداد ی غرض اشتراکِ مستقیم درجلساتِ رسمی کنفرانس برگزُیده شدند که از آنها در بالا نام برُدیم .

همچنان ذوات آتی نیز به نماینده گی از دولت امریکا وسازمان ملل دراین کنفرانس اشتراک داشتند :

رحمت الله موسی غازی
انجنیر عبدالحکیم
الخضرابراهیمی نماینده ی سازمان ملل
زلمی خلیل زاد نماینده ی ایالات متحده
اشرف غنی احمد زی
فاطمه ضیایی
احمد فوزی سخنگوی سازمان ملل(26)

آنچه پس ازجرو بحث های داغ و طولانی میان نماینده های اشتراک کننده در کنفرانس ِبُن وپس از فشارهای دپلوماتیک و مشوره های سازمان ملل، به فیصله وتصویب رسید، عمدتاً عبارت بود از :

تشکیلِ ادارهٔ مؤقت یا حکومت ِعبوری برای مدت شش ماه
تشکیلِ حکومت ِانتقالی برای دو سال
تدویر " لویه جرگه" غرضِ تدوینِ قانون اساسی جدید ظرف هجده ماه (یا دوسال(
تدویرِ انتخابات غرض گزُینش ِ رییس جمهور کشور
تدویرِ انتخابات غرضِ تشکیلِ پارلمان
احیای مجدد ِسیستم ِقضایی کشور
تشکیلِ اردوی ملی
برقراری روابط ِ خارجی با ممالک جهان.
ساختمان مجددِ افغانستان و تأمین امنیت توسط نیروهای بین المللی بنام "ایساف " یا International Security Assistance Fours)(27) .

یکی دیگرازموضوعات ِبحث برانگیزدرکنفرانس ِمذکور، تعیینِ رییس ِجمهورِمؤقت بود.درابتدا، محمدیونس قانونی که بمثابهٔ نمایندهٔ " جبههٔ متحد" یا " ائتلاف شمال" از سوی برهان الدین ربانی دراین کنفرانس فرستاده شده بود، تلاش بخرج میداد تا آقای ربانی درموقعیت ِرییس جمهورِ مؤقت قرارداشته باشد .طرفداران ِمحمد ظاهرشاه سعی داشتند تا نظام سلطنتی را احیا نموده محمد ظاهرشاه را بعنوان پادشاه به افغانستان برگردانند، ولی، شرایط ِخاص ِفکری – سیاسی پس از تحولات ِسالهای پسین درکشور، و فعل و انفعالات ِنظامی و جهادی ونیز، مخالفتِ نمایندهٔ ایران و روسیه مانع خواست ِپیروان ِشاه سابق میشد. هیأت ِائتلاف ِشمال، علی رغم آنکه عملاً کابل را متصرف گردیده و ازاین ناحیه برگِ برنده یی دردست داشت، بازهم، ملاحظات ِخارجی و داخلی زیادی پیش پایش قرار گرفته بود. درعین وقت، ایالات متحدهٔ امریکا، مُهرهٔ مورد ِنظر ِخودش را داشت که دراوایل، ازشناخت و اعتبار ِکافی درمیانِ مردم افغانستان بهره مند نبود. شخص ِمورد ِنظر، عبارت از آقای حامد کرزی بود که بعداً ریاست ادارهٔ مؤقت، ریاست دورهٔ انتقالی و کرسی ریاست جمهوری را) طی دو دوره پس از به راه اندازی انتخاباتِ (که گفته شد توأم با تقلب ها، دست بُرد ها و اعتراض های گستردهٔ جوانب ِمختلف بود، به عهده گرفت .

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

سربازان "ائتلاف شمال" درحال یورش بسوی کابل

چون بحث ها روی این موضوع بسیارداغ گردید، طرفین چنین فیصله نمودند تا آنرا به رأی اعضای کنفرانس بگذارند. درنتیجهٔ رأی گیری یی که صورت گرفت، عبدالستار سیرت نمایندهٔ محمد ظاهر شاه، یازده رأی و حامد کرزی تنها دو رأی را از آنِ خود کرد که بدین حساب، رأی عبدالستار سیرت نسبت به سایرِ نامزد ها، اکثریت پنداشته میشد، ولی ازآنجاییکه ازیکطرف وی براساس طرزدید خارجی ها نه پشتون تبار، بلکه ازبک تباربود و ازسوی دیگر، ابرقدرتِ امریکا وکشورهای همسایه بر آقای حامد کرزی نظرداشتند، بنابرآن، او، درنهایت، بگونهٔ تحمیلی ومصلحتی بحیث ِرییس ِجمهور ِمؤقت پذیرفته شد .چنانکه دراسناد ِمنتشرشده آمده بود که "پاول" وزیرامورخارجهٔ وقت امریکا، قبل از کنفرانس بُن، یکی از دیپلوماتهای ورزیدهٔ آن کشور بنام " جیمزدابنز " را مؤظف ساخته بود تا شخص " مناسب " را بعنوان ِرهبر ِجدید ِدولت ِافغانستان پس از سقوط ِامارت ِطالبان جُست و جو و معرفی نماید. "جیمزدابنز"، حینِ تماس با مسوولینِ ادارهٔ سی.آی. ای،اسم حامد کرزی را شنید وجنرال " تامی فرانک " فرماندهٔ عمومی نیرو های امریکایی درآستانهٔ سقوطِ گروهِ طالبان، نیز او را تأیید نمود" .دابنز" همچنان از داکترعبدالله وزیر امورخارجهٔ دولت برهان الدین ربانی ومقام های ترکیه وسایر شخصیت های مهم افغانی و غیرافغانی در مورد حامد کرزی نظرخواهی بعمل آورده موافقت آنها را حاصل نموده بود .پس ازآن بود که) آی.اس.آی (پاکستان، نمایندهٔ روسیه و معاون وزارت امورخارجهٔ ایران نیز تأییدیهٔ شان را دراین زمینه اعلام نمودند .

"ابراهیمی " نمایندهٔ سازمان ملل، طی مصاحبه یی با یکی از خبرگزاریها گفت " : **حامد کرزی یگانه شخص مناسب برای رهبری افغانستان بود. این نظردر میان پشتونها، جبههٔ شمال، مقام های پاکستانی و ایرانی هم وجود داشت ... هرکسی فهرستی از نام ها را نزد خویش داشت، اما کرزی مورد پذیرش همه بود و بهمان دلیل، او را برگزُیدند "...**

الخضرابراهیمی نمایندهٔ سازمان ملل درکنفرانس بن

محمد یونس قانونی رییس هیأت " ائتلاف شمال" و بعداً رییس پارلمان گفت : **"وقتی واردِ بنُ شدم و جلسه تشکیل شد، دیدم که فضا طوریست که از قبل برای افغانستان حکومت ساخته اند "** .گفته شده که درگزُینش ِحامد کرزی بحیث ِرییس ِحکومتِ مؤقت، زلمی خلیلزاد نیزازطرف ِمقام های امریکایی نقش ِعمده داشته است .گرچه این رویداد، بالای برهان الدین ربانی که تا آنگاه عملاً برکرسی ریاست جمهوری تکیه زده بود و همچنان برطرفداران ِمحمد ظاهر شاه گران آمد، اما از آنجا که گفته اند " آبِ زورسر بالا میرود "، درنهایت،

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

چاره یی جزتمکین دربرابرِ آن نداشتند.
جالب این بود که حامد کرزی اصلاً درجلسات کنفرانس بُن حاضرنبود وتنها یک پیام شش دقیقه یی توسط تلفون ستلایت از داخل اُزرگان عنوانی کنفرانس فرستاد .

مقام های جرمنی که درعین حال، میزبان ِکنفرانس بُن بودند، دراین شب و روز اعلام نمودند که هرگاه جناح های افغانی مخالف هرچه زود تر روی تأسیسِ یک حکومت ِعبوری تحت نظرِ سازمان ملل به توافق برسند، آن کشور حاضر است مبلغ شش ملیارد و ششصد ملیون دالر بمنظور تطبیق بخش اول پروژۀ بازسازی افغانستان کُمک نماید) .درسالهای بَعدی گزارشها حاکی از آن بود که آلمان ظرف چهارده سال پس از ۲۰۰۱، مجموعاً مبلغ سه ملیارد دالر برای " باز سازی " افغانستان مساعدت نموده است) (ادامه دارد)

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ